

6.9.1987

Sel Birlikten bir yazı

Halkın Kürsüsü

Kürtçe

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

TKP'nin Sesi

6.9.1987

Kürtçe: Sol Birlik'ten bir yazının

özeti (S.28) Yılmaz Güney

Ahmet

207

Weki tê zanin 6 partiyên Tîrkiyê û Kurdîstana Tîrkiyê dî Berf-
barinapêşin ya îsala 1984'an da Yekîtiyek damezirandî, hêzên xwe yekkirin.
Partiya Pêşeng a Karkerên Kurdîstan, Partiya Karkerên Tîrkiyê, Partiya
Keda Komünist ya Tîrkiyê, Partiya Komünist ya Tîrkiyê, Partiya Sosyalist ya
Kurdîstana Tîrkiyê, Partiya Sosyalistya Karkerên Tîrkiyê dî nav Yekîtiya
Çep a Tîrkiyê Kurdîstana Tîrkiyê da hêzên xwe yekkirina.

Jî bo ku rejîma Evren-Ozal jî ser hukûm were dûrxistin, jî bo ku
demokrasi were welat, jî bo ku rêya rîzgariya netewî û civakî ya gelê
Kurd û Tirk were vekirin, jî bo ku Kurd û Tirk hemû gel bigihêje
heq û azadiyên xwe Yekîtiya Çep tekoşinê dîke.

Guhdarên delal, ~~Yekîtiya Çep~~ navê Yekîtiya Çep jî mehê carekê
rojnameyek derdikeve. Dî rûpelên rojname Yekîtiya Çep da him bi Tîrki

hım ji b1 Kurdi nıvis tēn veşandin. Em dıxwazın j1 hejmara 28'an ya rojnama Yekıtiya Çep nıvisekê b1 kurti pêşkeşî we b1k1n. Serenavê nıvisê wûsa ye: "Dıji gelê Kurd û tekoşina netewiya demokratik ya wi êrişek nuh. ~~Nıvisekê waliyê hêramî~~ D1 nıvisê da berê pêşin nişan dibe ku ~~dx~~ j1 aliyê mîjûlbûnê da waliyê hêramî nuh nîne, hin pêşiya 12 Kewçerîne hatibû rojîne. Lê vê çaxê girêki nedit, d1 binê rejîma diktatoriya 12 Kewçerîni da j1 nuh ve hat rojîne.

Guhdarên delal, rojnama Yekıtiya Çep qasî ku d1 rojnaman da eşkere bûne hemû fermanên waliyê hêramî yek b1 yek rêzdike. Û nişandibe ku gava merov l1 van fermanan binêrın, merov dıkarın j1 iro da bibinın ku wê l1 Kurdistanê ç1 bibe, ç1 ^uriya gelê Kurd ~~dx~~ [?]sekîniye. L1cem hemû cendır-me û hêzên polês an yê hêramê timên taybet j1 d1 binê fermana waliyê

hêramê da ne. Waliyê hêramê bixwaze dikare gundan valabike, dî binê navê "gundên komî" da qampên berefkîrîne bîdamezîrîne. Bî çî teherî Waliyê hêramê bixwaze dikare xercbîke û ~~xxxxx~~ hesab nade tu kesî. Bî kurtî / kê bî dardake dardadîke, kê şerjêke şerjêdîke. ~~xxxxxxx~~ Merov vexta vana hemûyan bine cem hev dî nav dewletê da dewlet tê aqilê merova.

Rejîma Evren-Ozal, lî Kurdistanê Tîrkiyê bî taybetî dî demên dawîn da bûyerên ku ceryan kirîne dîke mane û qaşo ~~axxbimê~~ navê "tekoşîna dijî terore" dibêje ew "pîndamana" hatîne girtin. Hemû pêşverû, demokrat û ~~baş~~ ^{baş} waelatparêzên ~~axbimê~~ Tîrkiyê û Kurdistanê Tîrkiyê dibînî ku bî eslê xwe afîrandiverê terora ku lî Kurdistanê didome rejîma dîktatorî bî xwe ye.

Rejîma faşîst, jî bo ku lî Kurdistanê Tîrkiyê gelê Kurd ~~bx~~ hev û dî qîrbîke, bî zorê, bî gefgazan şîxwîlî ku quruma "Paraskarên gund" bîafîrîne.

Bî ahaki ew bîsilehkîrîn kû dijminatîya ku hebû kîşkir, şerê dî nav
 eşîran da bîlezkîr. Bî kurtî qîret kîr ku paraskarên gund lî dijî
 tewgera welatparêz a Kurd bîemîline. Lî ~~dîjî~~ ^{hemberê} hemû muxalefeta ku lî
 dijî pêkanînên "Paraskarên gund" bîlîndbûye rejîma dîktatorî û hêzên
 militarîst yê paş dî domandîna viya da bî serdayînîn.

^{quruma awî}
 Îro/walîyê hêramîyê halê nehînitî jî hêla gelê Kurd da pêkanînek
 nuh ya "Takrîrî sukun", avagehek nuh ya "Mufettişîya Umûmî" ye. Jî
 damezîrandîna Komarê gûnda dî demek kurt da rêbîrîna Tirk ya vê demê
 jî bo ku tekoşîna azadîya gelê Kurd bîperçîqîne "Takrîrî Sukun" u
 avageha "Mufettişîya umûmî" dexîstîbû, rejîma Evren-Ozal bî navekî nuh
 ajotînx piyesê.

Rejîma dîktatorî qaşo jî hemû bajarên Tirkîyê û Kurdîstana
 Tirkîyê rêbîrînaleşkerî rakîrîn. Lê belê lî Kurdîstana Tirkîyê bî

sazkırına waliyê hêramê ve vê rêbirînaleşkerî dî binê maskeya sivil da hin jî har were ajotin.

Lî Kurdistanê jî bo terora devletê rêyek nû hat vekirin.

Jî bo ku planên rejimê yê ber bi gelê Kurd vala werin erxistin vezifên girîng dikevin ser pêşverû, demokrat, şoreşger, hêzên welatparêz yê Tirkîyê û Kurdistanê Tirkîyê. Gere em jî efkarê ûmûmî ra bibêjin ku hûrîndarkîrîna pîrsiyara Kurd xancax dî heqê qedera xwe bi azadi kifşkirinê da derbas dibe. Gere em efkarê ûmûmî jî vi aliyî da saz bikin. Gere em peyda bikin ku lî dijî zordestiyê rejimê yê ber bi gelê Kurd bêdeng nemin.

Gelê Kurd jî dixwaze lî welatê xwe bi azadi bijî, keda wî neyê xwarî bi mirovî bijî. Gelê Kurd jî wekî gelên din dixwaze bi azadi qedera xwe tayîn bike.

~~Lawê~~ Gelê Tirk û hêzên wi yê pêşverû û şoresger lî dijî hovitiyên rejimê, dî rojek ahaki da ~~x~~ gere ~~carrek~~ dîn ji bîdîn xuyakîrîn ku lî cem gelê Kurdî. Rejîma dîktatoriye dijminê hevkar yê gelên Tirk û Kurd e.

Mûzik: 147

Lawê gelê Kurd yê hêja, hunermendê mezin, artist û rejîsorê bî nav û deng Yılmaz Guney jîbirnebû, tu car jîbirnabe! *mûzik li serine.*

Erê xwişk û birayên delal, guhdarên hêja, 3 sal berê dî roja 9 Kewçerî 1984'an da lawê gelê Kurd yê mezin Yılmaz Guney lî ~~bajarê~~ Parisê çavên xwe lî jiyane girt, çû ser heqîya xwe. ~~Bixxxxxxxx~~ Bê şik bî mîrîna Yılmaz Guney gelê Kurd lawekî xweyê mîrxas, gelê Tirk û gelên dinê hunermendekî hêja wundakîr.

Yılmaz Guney dî sala 1937'an da lî bajarê Edenê, ~~li xaxaxaxat~~ dînê.

Malbata Yılmaz Guney ji Kurdistana Tirkîyê hatibûn Çukurovayê.
Zarotî û destpêka xortaniya wî, li Çukurovayê derbasbû. Piştra dest
bî nivîsandinê kir.

Yılmaz Guney cara pêşîn di sala 1960'î da jî ber serpêhatîyek
xwe hat girtin. Du sal ceza jê ra bîrin. Jî van du salan 18 meh di
girtîgehê da derbaskir. Paşê di sala 1968'an da bî navê "Seyit Xan"
senaryoya filmeki nivîsi û bî xwe jî di vi filmî da leyist. Jî vi fil-
mî şûnda navê Yılmaz Guney li Hemû Tirkîyê bela bû. Lê polês, cendirme
dadgeh û girtîgeh jî li pêşiya vi kêr nebûn. Di sala 1971'an da carek
din jî ket zindanê û dadgehan jê ra 10 sal ceza bîrin. Di dawîya sala
1974an da di efûya giştî da Yılmaz Guney jî jî girtîgehê derket. Di sa
dest bî karê xwe kir. Li cem sinemayê bî siyasîetê ve jî mijûl bû.

Yılmaz Guney ne tenê filmçêkir, listîkvan û rejîsor bû. Ew wûsa jî
nivîskar bû. Navê hinek roman û serpêhatîyên wî wûsa ne: Birgûn (Rojek) -

Boynu Bükük Öldüler(Ew bî stûxwari mîrîn-1961),Hücrem(Hücre mîn-1972
Selimiye Mektupları-(Nameyên Selimye-1972 ûhw.

Niha roman û serpêhatiyên Yılmaz Güney bî gelek zîmanê navber-
netewî hatine veşandin.Yılmaz Güney heta roja mîrîna xwe jî sedî
zêdetir filman da yan bî xwe lêyistiye,yan jî senaryoya van nivîsi-
ye û rejîsori kiriye.Dî filmên xwe da bî pîrani rewşa gel,rewşa
karker û xebatkaran, anîye ber çavan.Bî taybetî jî dî nav salên 1970'
an da pîrsên gundî û xebatkaran dî filmên wî da xweş tîn ber çavan.

Yılmaz Güney dî jiyana xweya 47 salan da bî temami 12 sal
dî girtigehan da derbaskir.Lê wî tu car bir û bawerîya xwe wunda
nekir,lî dîjî zîlm û zordestiyê stûyê xwe xwarnekir.Ne tîrsiya,bêdeng
nema,hêviya xwe jî rojên xweş nebirî.

D1 girtigehê da ji xebata xwe domand. D1 hundir da senaryoya 3 filman nivisi. D1 sala 1978'an da "Keri", d1 sala 1979'an da ji xsenaryoya Rê û Dijmîn nivisi.

D1 nav filmên Yilmaz Guney da hinek filmên bi nav û deng evanane "Zagonên sinorên", "Tîrs", "Seyitxan", "Hêvi", "Strana şinê", "Heval", "Dijmîn", "Keri", "Rê", "Diwar" û h.w. Filmê Seyit Xan li Kurdistanê Tîrkiyê hat kişandin. Babeta film edet û kevneşopiyên Kurdanin. Bi filmê Hêvi Yilmaz Guney d1 sinema Tîrkiyê da dewrek nuh vekir. Babeta filma Keri serpêhatiya eşîrek Kurde ku keriye pêzê xwe j1 Kurdistanê Tîrkiyê dibe Enqerayê. D1 filmê Koçero da jiyana mehkumeki Kurd, şerê navbera eşîrên Kurd, sedemên mehkumiyê tîn ber çavan. D1 filma "Rê" da Yilmaz Guney bi stilek nuh û filmvaniyek nuh tê pêş çavan. D1 vi filmi da cara ewilîne ku d1 perdeyên sinemayê da navê Kurd û Kurdistanê

hat nişankîrîn. Bî taybetî bî filmê Rê navê Yılmaz Guney lî hemû cihanê bela bû. Filma "Rê" dî festîvala navbernetewîya Cannes-1982'an da bû filma yekem û xelata zêrîn ~~gîstand~~. Jî vê sedemê jî lî hemû cihanê nav û deng da. Bî mehan lî hemû Ewrûpayê hat nişandan. Bî milyonan kesan ew filma temaşê kir.

~~Yılmaz Guney dî dawîya sala 1981'ê da jî girtigehê rewîya û derket derveyî welat. Lê lî derveyî welat jî vala nesekîni, kar û barê xwe ajot. Dî nav xendamên himdarên Enstituya Kurdî ya Parisê da ciyê xwe girt. Lî Parisê bî navê "Diwar" filmek çêkir. Dî vi filmê xwuyê dawîna da lî ser rewşa zarokên girti sekîni, re şa girtigehan da ber çavan.~~

Yılmaz Guney dî 9 Kewçêrîn 1984'an da lî Parisê dî 47 saliya xwe da jî nav me bakkîr, çû ser heqîya xwe. Gelê Kurd lawekî xweyê hêja,

sinema Tirkîyê û dinê hunermendeki xweyê mezin wunda kir. ~~Kixxax~~
 Pîştî mirîna Yılmaz Guney, rejisorê Tirkîyê Lutfî Akad wûsa digot:

"Ger di sinema Tirkîyê da, ji nav yê herî baş bijartî bê çêkîrî, yê yekem Yılmaz Guney e. Yê duwem, sêyem, çarem diya ew e. Dibe ku rêza heştan yan jî nehan da yekî din li dû wî were."

Erê, hunermendekî ~~xixwîx~~ mezin Yılmaz Guney di bîhara jiyana xwe da ji nav me veqetiya, çû ser heqîya xwe. Îro li Tirkîyê, film, pirtûk, afîş û wêneyên Yılmaz Guney qedexene. Lê Yılmaz Guney di ~~gax~~ dilê gelê Kurd û Tirk da ciyê xwe girtiye. Tu kes, tu hêzek nîkare ~~xawî~~ ji dilê gelê Kurd û Tirk derxîne. Yılmaz Guney wê tîm û tîm di dilê Gelê Kurd û Tirk da bijî.

TKP'nin Sesi

Halkın Kursüsü

---Merhaba d. dostlar... Bir programda yine birlikteyiz. D. dinleyiciler ~~biliyorsunuz~~, 1 Eylül dünya barış gününü tüm dünyada, bu arada ülkemiz barış güçleri arasında çeşitli biçimlerde kutlandı. Tüm dünyada 1 eylül barış günü nedeniyle 2000 ~~bin~~ yılında atom silahlarından arındırılmış bir dünya özlemi dile getirildi. Bilindiği gibi 1 eylül 1939 günü faşist Hitler ordularının Polonya'ya saldırıp, Varşovayı bombalaması üzerine 2. Dünya savaşı başlamıştı. Bu savaş 50 milyonu aşkın asker ve sivilin ölümüne, insanlığın yüzlerce yılda biriktirdiği kültür mirasının yokelmesine, sayısız kentin haritadan silinmesine enarılması inkansız zarar ve acılara yol açmıştı. Bu nedenle 1 eylül günü savaşın bitiminden bu yana tüm dünyada barış günü olarak kutlanıyor,

Ancak d. dinleyiciler, ülkemizde 12 eylül 1980'e kadar 1 eylül dünya barış günü kutlamalarını düzenleyen Barış derneği yedi ~~ya~~ yıldır kapalı tutuluyor ve yöneticileri hakkındaki ağır hapis cezaları hala askeri yargıtayda bekletiliyor.

D. dinleyiciler... ~~dünya barış gününü nedeniyle, dinleyicilerimizin barış hakkında yazdıkları mektupları tekrar yayınlamak istiyoruz~~
~~Şu anda bu belirlenmek istiyoruz ki~~ Yine hatırlayacağınız gibi teknik çalışmalar ~~na~~ nedeniyle bir süre radyomuzun yayınları sizlere düzenli olarak ulaşamadı. Bu nedenle bugünkü programımızda, radyo yayınlarımızın sizlere düzenli ulaşmadığı dönemdeki yayımladığımız Halkın Kürsüsü programlarından derlediğimiz barış mektuplarını sunacağız.

D. dinleyiciler... İlk mektubumuz, Kars'tan Sabiha Sertel imzasıyla yazan dinleyicimize ait. Dinleyicimiz , " barış gelecek ve komünistler" diye başlı yer ve şunları yazıyor.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI